

30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije. Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se sračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštine prosto. Telefon interurban št. 113.

5. števil.

Maribor, dne 12. januarja 1923.

Letnik XV.

Obrambni svet.

Francozi so spravili skupaj 9 divizij, ogromni artilerijski park, da zasedejo ruhrsko ozemlje. V nekaterih nemških mestih že izgleda kakor ob prvem času svetovne vojne. Vsa prometna sredstva je zavzela francoska vojska, uradi in šole se zapirajo, družine se tlačijo skupaj, da se za francoske oficirje najdejo stanovanja. 24 vlakov s francoskimi četami je že odšlo v ruhrsko ozemlje, v Porenje pride okrog 45.000 mož, večinoma Spahiji (vojaštvo iz francoskih afriških kolonij). Nemško prebivalstvo je mirno in vlada se bavi s spomenicami, ki protestirajo proti zasedbi ter zahtevajo mednarodno razsodišče. Nemčija smatra francosko akcijo za kršitev versailleske pogodbe.

Težko je govoriti o uspehih nemških spomenic. Kje je mednarodni forum, ki bi rešil to zadevo in vse druge spore? — Oni, ki so sestavljali, oziroma diktirali mirovne pogodbe, so si že davno navzkriž. Konference potekajo brezplodno ena za drugo in ravno pariška konferenca, ki se je bavila z reparacijskim vprašanjem, se je posebno klaverno razšla. Spor med Francijo in Anglijo je vedno ostrejši. Lloyd George piše v nemške liste ogrožene članke proti Francozom.

Ko so velesile videle, da iz Angore ni prišla koza, ki bi se dala striči in molsti, temveč trdoglav kozel, ki se zna postaviti po robu, ko se francoski in angleški kapitalisti niso mogli zediniti, kako bi složno izkoriščali mosulske petrolejske vrelce, so lozansko konferenco odgodili in sedaj se tri ali štiri velesile trgajo za Mosul.

Grška, kot imperijalistično orodje Anglije je v boju s Turki doživela hud poraz in na znotraj se je tako razmajala in razbrzdala, da si je nakopala mržnjo celega sveta.

Novi režim je trebil prednike s svojo krvavo justico, od vseh strani so prihajali protesti, v Londonu, v Parizu in Lozani se je izrekla nezaupnica vojaški grški vladi, ta je pa ostala, ostale so kričeče, desolatne razmere v tej državi, ker ni mednarodnega foruma, ki bi vsem tem protestom dal zaslonbo in izvršujočo moč, če bi bilo treba. Grčija zopet mobilizira, gre proti Carigradu, da nazaj zopet — bežala.

Zunanji minister dr. Ninčič je prišel iz Lozane s slabim poročilom, da država SHS med antanto nima prave opore, da se je Francija v marsičem tudi na njeno škodo zvezala in sporazumela z Italijo in da je za nas v vsakem oziru prav težko v sedanji evropski politični zmedbi.

Po dolgi razpravi o vnanjepolitičnem položaju je ministrski svet sklenil, da se s »kraljevo naredbo« ustanovi »državni obrambni svet«, ki naj ga tvorijo ministrski predsednik, vojni minister, ministra vnanjih in zunanjih zadev, ministra za finance in za promet ter šef generalnega štaba. Državnemu obrambnemu svetu je pridruženo številno tehnično osebje. Poslovati začne takoj.

Nadaljna poročila javljajo, da razpolaga ta obrambni svet že z vsoto 800 milijonov dinarjev, ki jih je prejšnja narodna skupščina dovolila za nabavo orožja in vojaških potreb sploh. Ta kredit pa ne bo zadostoval, in zato imajo že davno pripravljena v miznicah dva velika načrta za dve posojili: eno češko, da bo mogla tvrdka Skoda v Plznu začeti pri nas z izdelovanjem orožja, drugo pa francosko za nabavo tehničnega materiala.

To se da izbrati iz raznovrstnih vesti iz Beograda. Tu najdemo to, tam drugo, potem pa ugrabljaj, sklepaj in sestavljaj, kaj točnega pa nihče ne, ali bolje rečeno, ne pove, ker imamo parlamentarizem svoje vrste.

Izgleda, da je temno evropsko politično obzorje. Pašičevi vladi prav posebno povoljno. Vojni minister je pripravil nov vojni zakon ali »ustrojstvo vojske«, ki hoče hujšo militarizacijo, kot jo je nameraval Kaiser Viljem v zadnjih nemških naporih koncem leta 1917.

Militarizirati hoče Jugoslavijo, vse kar leze in gre, kar stoji in leži: moški od 8. do 60. leta, da bi se najprej doma in po solah, potem pa po kasarnah pripravljali na vojno ter nazadnje zopet doma do svoje smrti čakali na poziv rahnove vojaške komande, ženske od 16. do 50. leta za službo in prisilno delo v raznovrstnih vojaških obratih in za fronto, poleg tega pa še vsa podjetja, tovarne, vsaka obrt in vso privatno lastnino.

Sestnajst izrazitih belorokcev je dobilo generalski čin in cela vrsta vojnih nakupovalcev, mešetarjev, liferantov in komisarjev se je z obilnimi dietami razbežala po svetu. Vse to brez kontrole, brez nevarnosti kake odgovornosti, ker so časi nevarni, situacija napevna in nad vsem tem generalštabna tajnost.

Oboroževanje stane mnogo denarja in edini ustavni činitelj, ki more in sme vladi dovoliti tako ogromne izdatke, je parlament. Sicer stoji nekje v ustavi, da vojno napove kralj, toda v ustavi stoji tudi, da sredstva za armado in vojno dovoljuje edino le parlament. Naša vlada pa vpostavlja nekak »Oberster Kriegsrat« prav v dobi, ko je parlament razpuščen, in si dovoljuje milijardne izdatke v dobi, ko so poslanski mandati ugasnili in so člani bivše narodne skupščine v volilni agi-

taciji! Tako neustavno in neparlamentarno ni postopala nikdar niti avstrijska vlada na podlagi § 14, ki je bila v vojaških zadevah včasih zelo brezobzirna.

Današnji odločilni politiki so že davno zanesli politiko v vojsko, ker jo hočejo spraviti v roke politične stranke. Radikali imajo »belorokce«, demokrati so imeli pa »črno roko.« In danes, ko vladajo sami radikali, je naravno, da z vsemi sredstvi skušajo utrditi nadmoč sebi zveste bele roke v vojski ter z njo vojsko uiniti za vsak slučaj svoji stranki. Pašič ima z vojsko svoje posebne namene.

To je v vsakem slučaju nedopustno, kakor je nedopustno tudi to, da se brez parlamenta določajo vojaški krediti. Sedanji Obrambni svet je že prava diktatura ter zasmeš vseh načel parlamentarizma in skrajni čas je že, da si najširši sloji Jugoslavije predočijo, koliko škoduje narodu in državi politika Pašičeve vrste, porodičarji, belo- in črnorokci in vsi drugi, ki spadajo v to družbo — umazanih rok. V tem spoznanju naj nastopi jugoslovanski narod pri volitvah dne 18. marca in če pomeče, odkloni in obsodi dosežanje vladinove, ki sami ogrožajo mir ter vso temno in krvavo obzorje še celo izrabljajo v svoje strankarske svrhe, bo postavil najboljši in najuspešnejši »obrambni svet« za sebe in za vso državo.

Politični položaj.

Ministrski svet kot agitacijski odbor radikalec. Ministrska seja v sredo zvečer je bila v glavnem posvečena volilni agitaciji radikalne stranke. Ministri so se pogovarjali, kako bodo pregovorili tega in onega svojega kandidata, ki hoče biti po vsej sili nosilec liste in ne srezki kandidat. Tako je tudi minister pravde Lazica Markovič naletel na nevarnega tekmeča v osebi nekoga Ivaniševića, ki hoče biti prvi na listi. Ministri so rekli, da bodo o tej listi in o drugih kandidatskih preprih še večkrat sejali. Potem so prišli na južno Srbijo in Macedonijo. »Izvirno« iz Beograda poroča: »Glede Macedonije in južne Srbije je sklenil ministrski svet, da se radi komitaške akcije ojači orožništvo in da se izmenjajo nesposobni uradniki, ki so največ krivi nezadovoljstva med prebivalstvom. Definitivni sklepi v tem pogledu se bodo izvršili, ko prevzamejo svoja mesta novi veliki župani.« — To se pravi: radikalni žandarji, radikalski uradniki in končno še radikalski veliki župani, da se vse zgodi po volji radikalskih ministrov in kandidatov.

Korupcija pri preskrbi Črnogore. Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila v sredo zvečer, se je prečitelo tudi poročilo o gospodarskem in socialnem položaju v posameznih krajih, kjer je potrebna preskrba prebivalstva z živili, zlasti v Črnigori. Ministrski svet je sklenil, da se ima dosežanja urava v Črnigori čimprej odstraniti in da se naj razdelitev živil poveri novi pokrajinski upravi. To se je zgodilo radi tega, ker so imeli doslej večinoma demokrati upravo v rokah, ki so uganjali pri razdelitvi živil strankarsko politiko in razdeljevali živila samo pristašem svoje stranke. Ministrski svet je po veril vso zadevo finančnemu ministru, ki bo stopil v stik z dr. Lazo Markovičem in ministrom za socialno politiko Peričem v svrhu izdelave pravilnika za razdelitev živil. V resnici bo pa stvar ostala, kakor je bila. Oskrba revnega črnogorskega prebivalstva bo zopet v strankarskih rokah. Prej so delili prehrano demokrati samo svojim pristašem, sedaj jo bodo pa radikali.

Iz volilne borbe. Sremski radikali so zelo nezadovoljni s kandidati, katere je Sremu Pašič vsilil. Najprej je hotel vrniti svojega sina in ko so tega odklonili, tudi niso prišli boljši za njim. Posebno nezadovoljni so s popom Janjičem in pa z bivšim poštnim ministrom Miladinovičem. Urednik radikalnega lista »Srbija«, ki izhaja v Mitrovici, g. Rašović se je celo tako razljutil, da je kar na enkrat zapustil uredništvo ter šel med Protičeve pristaše. — Pašič se pripravlja na agitacijo in sicer misli spustiti svoj prvi veliki govor koncem tega tedna v Novem Sadu. — Nosilec radikalne liste v Beogradu bo najbrž le Pašič in ne sedanji finančni minister Stojadinovič, kakor se je najprej nameravalo. Stojadinovič premalo »vleče«, s Pašičem pa upajo pobiti demokrate ter opozicijske liste. — Republikanci pričakujejo dobre uspehe v Črni gori, kjer bo republikansko listo volila vsa masa, ki se je poprej izrekla za komuniste. Republikance bodo tudi po Srbiji volili komunisti, če bi vlada zatrla novo ustanovljeno delavsko stranko ter izvrgla njeno listo. Delavski list v Beogradu je že zaporedoma zaplenjen od policije. Sodnija je že parkrat ukrepe policije ovrgla, pa kaj to poma, list le ni izšel, tako je vladno-strankarska reakcija dosegla svoj cilj. — Volilna korupcija pri sestavi volilnih imenikov, o kateri smo že zadnjič poročali, je vojevodske Madžare tako udarila, da najbrž ne bodo mogli samostojno nastopiti.

Finančni minister varčuje. Finančni minister Stojadinovič je nakazal začetkom meseca predsedniku parlamenta samo pol milijona dinarjev za plače uslužben-

cem in parlamentu mesto zahtevanega celega milijona. Minister je tudi zahteval, naj se izplačuje dnevnice le upravnemu odboru, članom finančnega odbora pa ne, ker ta kljub temu, da je v permanenci, ničesar ne dela. Samoradikalni vladi dela največ preglavic finančni odbor, ki nikdar noče imeti kvoruma, da bi se izglasovali od vlade zahtevani krediti. Prej je vladna koalicija složno rušila parlament ter kršila vsa parlamentarna načela, v odborih in odsekih je namestila svojo glasovalno mašino, sedaj pa, ko vladajo sami radikali, so tudi stare glasovalne mašine neuporabljive in minister jih hoče zdaj spet naviti s tem, da jim odteguje denar.

Spori v Hrvatskem bloku. Volilna agitacija je na Hrvatskem v polnem teku. V Hrvatskem bloku je došlo do globokega razkola. Stranke, ki tvorijo Hrvatski blok, so pričele medsebojno borbo in sicer radi Radičeve republikanske seljačke stranke, ki gre v volitve samostojno. Frankovci so stopili v volilni boj z glavnim argumentom, da je Radič kriv hrvatskih neuspehov, ker sploh ni pošiljal spomenice Hrvatskega bloka na določena mesta in jih pustil obležati v predalih svoje pisalne mize ali pa jih je k večjemu dal v prepis nekaterim neslužbenim listom tujih držav. Radičevci zopet trdijo, da ni imela politika spomenic radi tega uspeha, ker se je na mednarodnih konferencah ugotovilo, da se frankovci vežejo z neprijatelji antante, v prvi vrsti z Madžarsko. Hrvatska zajednica, v kateri so zbrani intelektualci Hrvatskega bloka, še ni stopila v volilni boj. Kakor že poročano, je imela 6. in 7. t. m. posvetovanje, s katerega je poslala Radiču spomenico, v kateri zahteva, naj nastopi Hrvatski blok pri volitvah skupno. Ako Radič ne bo sprejel tega predloga, bo proglasila Hrv. zajednica popolno abstinenco. Prepis med radičevci in zajedničarji je nastal v prvi vrsti radi kandidatur v Dalmaciji. Med dalmatinskim seljaštvom so delali radičevci in za to bi radi tudi samostojno nastopili, zajedničarji pa hočejo, da nastopi skupen blok in da se mandati razdelijo po starem razmerju.

Dve zemljoradniški stranki. Zemljoradniška stranka se je razbila in sedaj nastopata oba dela samostojno. Levičarska struja Avramoviča zboruje od večeraj v Veliki Plani, dočim imajo poslanci s svojimi privrženci svoj kongres v Beogradu. Za Avramovičevo razrednokmetsko strujo je veliko zanimanje v nekaterih delih Srbije, v Bosni in Bački, dočim se naslanja poslaniška skupina na polkmete in celo meščanske elemente v severni Srbiji proti Beogradu. To drugo skupino imenujejo pravi srbski seljaki »moskovsko« seljaštvo, ker je v njej toliko gospode, ki stanuje v najdražjem beograjskem hotelu »Moskva.«

Obsodba dr. Sime Markoviča je potrjena in kakor poročajo beograjski listi, je bil poslanec dr. Markovič že odpeljan v jetnišnico Požarevac v Srbiji, kjer sta zaprti tudi njegova tovariša in komunistična poslanca Vlado Čopič in Nikola Kovačević. Čuje se tudi, da namerava nova delavska stranka v Srbiji ponovno kandidirati dr. Sime Markoviča in sicer najbrž kot nosilca liste v Beogradu. Bo torej tako, kakor je bilo pri prvih volitvah z Radičem, ki je iz ječe izšel na čelu močnega zastopniškega zbora svoje svranke. Tedaj seveda še ni bilo niti približno toliko reakcije, kot je sedaj. Od sedanje je celo pričakovati, da ponovno izvoljenega dr. Markoviča ne bo pustila na prosto.

Po svetu.

FRANCOSKI MILITARIZEM IN EVROPA.

Neuspeh pariške konference je dovedel Evropo v položaj podoben onemu leta 1914 in ustvaril je situacijo, iz katere bi lahko prišlo do strašnih spletk. Poincaré je človek, ki je vodil Francijo v dobi svetovne vojne, Milleranda je potisnil v ozadje in s svojim šovinizmom, ki je hujši od Clemenceau-ovega, dela načrte za poravnavo nemških reparacij, ki niso izvedljivi, samo za to, da dobi zopet priliko, požvenkljati s sabljo. On je predstavnik francoskega militarizma, ki meče svet v nevarnosti vojne, — in vse, kar se dela, se dela v dogovoru z generali, ki so željni oblasti. Samo vojna jim daje svobodne roke, in zato ne more biti nič naravnjše kot to, da si želijo vojno. Če bi hotela Francija samo malo popustiti, če bi se le malo približala angleškemu reparacijskemu načrtu, ne bi prišlo do preloma v Parizu, temveč računajoč s stvarnostjo bi se še naprej mirno reševalo reparacijsko vprašanje.

Poincaré hoče vojno. V ustvarjanju situacije primerne za vojno mu pa pomagajo: mali zavezniki, zaslepljeni s francoskim zlatom in oboroženi s Creusotovimi topovi, francoski tisk, italijanski fašisti, podkupljeni belgijski politiki in pa oni Nemci (monarhisti), ki z nado gledajo na bodoči ev-

opski konflikt. Torej, vojne si ne želijo ravno najpoštenjši elementi. Ali često vladajo slabi nadpoštenimi in tako tudi sedaj ni izključeno, da ne bi mogli slabi in hudobni, podkupljeni in zlobni nagnati naroda v boj. Za koga? — To ne vedo niti oni, ki hočejo vojno in najmanj je to znano francoskim militaristom, Fochu in kompaniji. Dočim se one, ki hočejo vojno, lahko našteje, je nasprotnikov boja toliko, da se jih ne da pregledati. Proti vojni so kmetje, delavci, pravi intelektualci in z njimi so tudi podjetniki celega sveta razven onih, ki so zainteresirani pri reparacijah. Teh je zelo malo. Torej proti vojni so narodi, za vojno pa samo posamezne kaste.

Ali bi bilo sploh mogoče po petletnih bridkih izkušnjah voditi narode v novo vojno proti volji? To je veliko vprašanje. Že prvi vojni dogodki bi dali nanj svoj odgovor. Avtoriteta vojnih oblasti je padla v vseh državah po vojni tako močno, da je težko verjeti, da bi tudi sama Francija imela dovolj smelosti za oborožitev cele vojske, ker bi se orožje lahko obrnilo proti — bojaželjnemu Parizu, kar se je že večkrat zgodilo v francoski zgodovini. Zato dela sedaj Foch poskus s petim delom francoske armade, s 300.000 rekruti! Ta poskus bo odločen tudi za nastop drugih držav v tem sporu, ki ga je ustvarilo Poincaréjevo društvo, ne more pa biti merodajen, ker mlade generacije, ki ne poznajo vojne, bi že šle slepo na bojišče ter tudi poginile brez vprašanja — zakaj, ne bi pa šli očetje in starejši bratje teh mladeničev, vojaki iz leta 1914—1918, ki poznajo vse vojne grozote. Na to je treba misliti, da ne bo razočaranja!

Položaj je za sedaj še docela nejasen. Gotovo je le, da Francija zasede ruhrsko ozemlje. Ali misli Amerika res posredovati, da se to ne zgodi, je vprašanje. Angleška vlada molči in nekateri iz tega sklepajo, da pravzaprav rada vidi, da si je Francija enkrat resno izvojevala popolno akcijsko svobodo napram Nemčiji, ker bi v tem slučaju Anglija imela svobodne roke napram Turčiji. Večina pa iz odločenega tona angleškega časopisja sodi, da Anglija nameravanega koraka Francije ne odobrava in se drži nevtralnega zgolj za to, da pusti Francijo zaiti v nevzdržljiv položaj. — Po vesteh iz Kölna so angleške okupacijske oblasti zabranile prehod angleških čet skozi svojo cono, od druge strani se pa čuje, da so tudi Poljaki ponudili Francozom svojo soudeležbo pri zasedanju in da so v to svrhu nabrali že dovolj vojaštva.

Odpoklic nemških poslanikov. Nemška poslanika v Parizu in Bruslju sta bila brzovojno odpoklicana od svoje vlade, kakor hitro je dobila ta uradno obvestilo, oziroma napoved okupacije. Rimski poslanik doslej še ni bil odpoklican, ker nemška vlada še ni dobila uradnega obvestila, da sodeluje tudi Italija pri zasedanju ruhrskega ozemlja. Vlada je poklicala vodje strank in jih podučila o položaju. Obenem jih je obvestila o ukrepih, ki jih namerava podvzeti, ko bo zasedba Esena izvršena. Javnosti tega za enkrat ne bo izdala. Državni kancelar jih tudi vsled tega ni priobčil zunanjemu odboru. Zastopniki strank, tudi opozicijskih, so soglašali z vladnimi ukazi.

Protijudske nakane francoske vlade se izražajo tudi v tem, da vlada na eni strani zatrjuje, da nima nobenih namenov kršiti mir in da sploh ne misli mobilizirati letnikov, ki so se udeležili vojne ter delavcev sploh v potrebnih obratih, na drugi strani je pa začela z največje naglico zapirati vplivnejše osebe komunistične stranke, o katerih ve in pričakuje, da bi vršile protivojno propagando. Zaprlji so celo vrsto komunističnih voditeljev in Poincaréjev kabinet se celo pripravlja in posvetuje, kako bi komunističnemu poslancu Cachin vzel imuniteto ter ga tudi stlačil v zapor, da bi militaristi delali brez kontrole.

Fašistovska milica v Italiji. Mussolini hoče nasloniti svojo moč in oblast na vojaško organizirane fašiste, ki bi mu bili za vsak slučaj pri roki. Iz italijanskih listov izhajajo nastopne informacije o fašistovski milici: Prvi batalijoni milice morajo biti organizirani dokonca tekoč. meseca. Kar se tiče oficirjev, bodo sprejeti samo taki, ki so se kot častniki udeležili vojne. Nabori se bodo vršili pred komisijami, v katerih bodo sodelovali častniki milice in redne vojske. Uniforma naskočnih bataljonov bo črna srajca s črnimi našivi, orožje puška in strojnica. Uvede se disciplinarni svet in vojaški kazenski zakonik. S fašistovsko milico — približno 200.000 mož — za katero bo država le v izjemnih slučajih kaj prispevala, bo štela državna obrambna sila — jo bo mogoče mobilizirati v 24 urah, petstotisoč mož. V Italijo, ki se oblači v črno fašistovsko srajco, je potoval tudi znani madžarski fašist Štefan Friedrich, da si vse ogleda, ter se kaj nauči za madžarsko reakcijo, ki Mussolinijevo v marsičem celo prekaša. In svet mirnodušno gleda to zarotniško početje, ki hoče strmoglaviti vse pridobitve zapadne demokracije in

kulture, zaganjal se je pa v Rusijo, ker je kapitalu vzela politično moč in vpliv.

Najnujnejša zadeva za socialne demokrate na Dunaju je vprašanje, ali naj mrličje pokopavajo ali sežigajo. Sedaj so kljub najodločnejšemu odporu krščanskih socialcev sklenili posebni red ali določbe za sežiganje in pridejali, da sežiganje mrličev na Dunaju ni obvezno, temveč fakultativno. Trdijo tudi, da stane sežiganje eno tretino manj, kakor pogreb s pokopanjem. Voditelji socialne demokracije pa ne delajo vsega tega iz resnične gospodarske potrebe, temveč le iz mržnje do cerkve, njenih predpisov in običajev. Če nima in ne vidi delavstvo važnejših in nujnejših zadev za svoje pristaše, potem se mora pač dunajskim socialnim demokratom prav dobro goditi! Najbrž pa bo tako, kakor je pri nas: voditelji bašejo milijone, trpine pa pitajo z bojem proti «klerikalizmu».

V spomin prvega ustavnega predsednika poljske republike Narutowicza, ki je padel od atentatorjeve krogle, so socialistični odborniki varšavskega občinskega sveta stavili predlog, naj se v počastitev pokojnika imenuje en trg v Varšavi z njegovim imenom. Nacionalistični občinski odborniki so pa seveda nastopili proti temu predlogu ter ga z večino tudi odbili.

Brezposelnost na Angleškem. Glasom uradnih izkazov je na Angleškem bilo ob začetku novega leti en in pol milijona brezposelnih, torej je brezposelnost narasla v decembru za 130.000.

Angleži vesijo tudi ženske! Dne 9. januarja t. l. so na Angleškem obesili neko Thomson in njenega sokrivca Bywantsa, ker sta skupno umorila moža. — Torej tudi napram ženskam zelo uljudni Angleži so nasproti ženskim morilkam prav malo kavalirski!

Direktna parobrodna proga Anglija—Rusija se otvori s posredovanjem družbe White Star Line v najkrajšem času. Več paroplovnih družb je že prošilo rusko vlado za dovoljenje, da bi smele odpreti v Moskvi svoje agenture.

Beleške.

Confiteor slovenskih policajdemokratov. «Jutro» od 11. t. m. je priobčilo ta le confiteor: Napredni blok pokopan. Od mnogih strani iz Ljubljane in z dežele dobivamo ogorčene dopise, ki obsojajo znano gospodo okrog «Kmetijskega lista», ker je preprečila skupen nastop naprednih strank. Mi to ogorčenje razumemo in bi lahko povedali marsikaj izza kulis, kaj je vodilo to gospodo, ki raje privošči klerikalcem več mandatov, nego bi pristala na skupno delo naprednih strank. Vendar iz ozirov, ki jih razume vsak, kdor vidi v klerikalizmu glavnega sovražnika, ne more priobčiti teh članov in dopisov. Če smo se ponižali, radi prenašamo zasmeh, pa naj prihaja od «Kmetijskega lista» ali «Slovenskega Naroda». Naša vest je mirna, boj nas bo utrdil. — Uboge, ponižne, policajdemokratske ovčice so sedaj pripravljene prenašati zasmehovanje. Pri vsem tem zasmehovanju tolaži dr. Kukovca, Žerjava in Kramerja «mirna vest» in zavest, do jih bo boj utrdil.

Zakaj sta postavljena ministra za Hrvatsko in Slovenijo? Pod naslovom: «Draginja raste» piše beograjska «Politika»: Gospod Supilo, minister brez portfelja, odptoval je v Dalmacijo radi agitacije. Tako poročajo listi o prvem poslu, ki je bil poverjen novemu ministru. Čudni časi in draga delovna moč! — Pred petnajstimi leti, ravno tako pred volitvami, je dal Pašič enemu od današnjih ministrov pet cekinov, da gre med narod, — in to je bila tedaj nagrada za vstop v stranko in pa stroški za agitacijo. Tedaj se je moralo hudo drgniti jezik in podplate, predno se je dobila nekoga dne tudi ministrska stolica kot nagrada. Danes pa je potreben najprej ministrski fotelj kot legitimacija za agitacijo. Čudni časi in draga, zelo draga delovna moč!

Še nekaj o naših novih generalih. Poročali smo, da je imenovala sedanja samoradikalna vlada 16 pukovnikov beloročev za generale. K temu imenovanju prinašajo beograjski listi kritične komentarje, katere moramo tudi mi beležiti, ker teh 16 novih generalov ne bodo plačevali samo razne srbijanske «roke», ampak tudi mi Slovenci. Koj po predoru solunske fronte so postali generali vsi oni srbijanski komandanti divizij, ki so se udeleževale bojev na solunski fronti. Od ravnokar omenjenega časa pa do danes so prejeli generalski čin samo 3 pukovniki, ki so bili zastopljeni. Cela 4 leta nismo dobili niti enega novega generala. Zakon o ustroju vojske čl. 17 zahteva za generala to-le kvalifikacijo: dovoljni vojni karakter, sposobnost za službo, občna strokovna sposobnost in dobra moralna kvalifikacija. Zakon tudi zahteva od generala, da je ta dovršil višjo vojno šolo. Ako pa pogledamo novo listo generalov, potem vidimo, da se pri povišanju pukovnikov v generale ni oziralo na predpise zakona. Samo par teh novih generalov je, ki posedajo po zakonu predvideno kvalifikacijo, pretežni del pa nima niti predpisanih šol. Seveda se lahko povišajo pukovniki v generale ne oziraje se na šolsko izobrazbo, ako so se posebno odlikovali v vojni s požrtvovalnostjo in osebno hrabrostjo. Ako pa zopet pregledamo v tem oziru listo novih generalov, vidimo med temi može, ki sploh ne vejo, kako zgleda bojno polje. Med temi generali je veliko starcev, ki sploh niso za delo. Poleg generalov, ki se v dobi 8 let niso povzpeli do tega, da komandirajo eden vod, je tudi takih, ki se ne morejo izza zadnje vojne niti najmanj ponašati s hrabrostjo. V dobi naše težke finanjske krize, v času tako slabega zunanjšega položaja in tako nesrečnih notranjih nerednosti bi naša vojska pač zaslužila, da se jo osreči z boljšimi generali, ko je novo-

imenovanih 16. Pri imenovanju kar 16 generalov gre za kader naših bodočih vojskovodij, gre za bodočo vojno usodo, gre za celo državo in na vse to se pri imenovanju ni prav nič oziralo. Tako se glasijo o novi generalni listi srbijanske kritike, torej slovenskega komentarja ni treba.

Zloraba zveze obrtnih društev.

Po navodilu dr. Kukovca zlorablja ključavničar Rebek, mariborski brivec Novak in predsednik Zveze Ivan Bizjak «Zvezo obrtnih društev za Slovenijo v Celju». Več obrtnikov nam je posebej iz celjskega okraja poslalo sledeče vabilo, odnosno okrožnico:

Celje, dne 3. januarja 1923.

Velecenjeni gospod!

Napredna stranka, ki se je postavila na obrtniško-kmetijski program in hoče s tem programom iti v volilni boj, bo na zaupnem sestanku v nedeljo, dne 7. t. m. dopoldne ob 10. uri v Narodnem domu v Celju postavila za volitve v skupščino svoje kandidate ter je postavila Zvezo k udeležbi.

Na ustanovnem običnem zboru je Zveza svoj namen tolmačila tako, da ima po svojem programu tudi sodelovati pri organizaciji obrtništvu in trgovstva v slučaju volitev, da se omogoči tudi zastopnikom pridobitnih slojev dostop in merodajna beseda v zakonodajnih skupščinah.

Zveza se hoče torej tega sestanka udeležiti in pozivlje napredno obrtništvu in trgovstvu, da uveljavi svojo besedo pri nominiranju kandidatov, da ne bomo zopet kakor pri zadnjih volitvah izšli brez vsakega man data.

Vabimo Vas zaradi tega, da se zgoraj omenjenega sestanka na vsak način osebno udeležite in seboj pripeljete tudi še druge napredne obrtnike in trgovce svojega okoliša, eventualno tudi napredne kmetovalce. Gre pred vsem zato, da spravimo na zmagujoče mesto med kandidate najmanj dva moža, katera imata najlepši izgled, da bosta ustrezala volji in željam večine volilstva.

Na sestanek pridejo tudi zaupniki iz mariborskega okrožja in je tedaj sestanek izredne važnosti. Apeliramo torej na Vas, da zainteresirate za sestanek tudi še druge može tamošnjega okoliša, ker mi imen ne poznamo.

Predsednik: Ivan Bizjak.

Zaveden obrtnik pošilja to vabilo nam s sledečim pismom, ki najjasneje pove obrtnikom in trgovcem, kaj in kako mislijo neodvisni obrtniki o tej Kukovčevi in Rebekovi zlorabi zveze. Pismo se glasi:

«V prigribu Vam pošljam vabilo na zaupni sestanek ki se vrši jutri v Celju. To povabilo so poslali tudi meni, dasi sem odločen pristaša SLS. Vidi se, da jim že trda prede, zato skušajo po ovinkih dobiti na limanice obrtnike. Jaz sem jim v privatnem pismu pošteno odgovoril in jim povedal, da obrtniki nismo prav nič pri volji reševati propadlo JDS. Dobro bi pa bilo, da bi jih še v časopisih, kakor «Straža» in «Slov. Gospodar» pošteno pokrtučali. Jaz bi že sam sestavil dopis, pa sem silno z delom preobložen. Prosim, dajte jih ožigosati in navedite v teh listih zvižaje, katere se poslužujejo, da bi obrtnike, za katere so se ravno JDSarji najmanj brigali, zopet zvodili za nos. V dopisu lahko navedete, da jim bomo pošteno vest izprašali, kadar pridejo na kakšne shode nam svoj evangelij oznanjat. Obrtnik je odvisen od ljudstva. Ker je pa ogromna večina ljudstva v taboru SLS, zato se obrtniki ne smemo v volilni borbi staviti nasproti tistemu ljudstvu, od katerega se živimo in katero je sito demokratičnih obljub. Ravno obrtniki so najbolj občutili liberalni režim. Govoril sem z uglednim trgovcem, kateri je bil vedno velik demokrat ali vsaj naprednjak. Ta pa mi je sedaj rekel, da bo tudi on pri taistih, ki bodo tem ljudem vest izpraševali. Naj le pogleda eden «Uradni list». Videl bo notri same obsodbe malih obrtnikov, ki še niso bili nikdar kaznovani, sedaj pa zaradi malenkostnih prestopkov pod demokratično-samostojnim režimom pridejo v zapore. Velike goljufije pa ostanejo nekaznovane. To vse jim povejte v naših listih, mi jim bomo pa na njihovih shodih». Mislimo, da tem jasnim in odločnim besedam ni treba od naše strani za sedaj prav ničesar. Gotovo bosta jih pravilno razumela tudi centralizirani obrtnik dr. Kukovec in njegov celjski oproda Rebek.

Dnevne novice.

Zbor zaupnikov SLS za okraj Sv. Lenart se je vršil dne 10. t. m. in je trajal nad 3 ure. Predsedoval mu je dr. Andrej Veble. Navzočih je bilo nad 100 najboljših mož celega okraja, med njimi nad 20 županov. O položaju sta poročala poslanca Roškar in Žebot. Po živahni debati o pripravah za volitve se je vršil občni zbor okrajne organizacije SLS. Za predsednika je bil izvoljen g. Martin Rop, ugleden mlad kmet iz Lormanja. V okrajnem odboru sta po dva zastopnika vsake župnije. Na predlog župana gospoda Poljanca so zborovalci zbrali za okr. volilni sklad 1504 K. Veselo znamenje je, da o vseh krajih naša politična organizacija veselo deluje.

Shodi zaupnikov v Prekmurju. Kako trdno zaslonbo ima naša stranka v Prekmurju, pričajo shodi zaupnikov, ki se vrše v Prekmurju. Dne 9. januarja se je vršil shod v Črensovcih, katerega se je udeležilo nad 100 zaupnikov iz 4 župnij in 4 občin okraja Dol. Lenjava. Po prisrčnem pozdravu poslanca Jož. Klekl je podal poslanec Pušenjak obširno poročilo o položaju, ka-

terega so zborovalci z navdušenjem odobraval, nato je govoril poslanec Jož. Klekl o delu poslancev za Prekmurje, orisal vse težave in obljubil, da se bodo poslanci KZ i v bodoče borili za to, da zavlada v Prekmurju pravična in poštena uprava in se ne zapostavlja domačinov. Razpravljalo se je na to o pripravah za volitve in sklenilo, da se kandidira eden katoličan in eden evangeličan. — Še lepši je bil shod v Murski Soboti dne 10. januarja, katerega se je udeležilo nad 200 zaupnikov iz 7 župnij okraja M. Sobota. Poslanec Pušenjak je podal politično poročilo, govoril o prekmurških zadevah, nato se je razpravljalo o pripravah za volitve. Iz vrst zborovalcev se je stavil predlog, da se oba okraja postavita kot kandidata gg. Jož. Klekl in J. Kūhar iz Tešanovec, kateri predlog se je od vseh zborovalcev, tudi od navzočih evangeličancev, z navdušenjem sprejel. — Vršita se še dva shoda zaupnikov v Križevcih in na Gradu in gotovo že danes lahko rečemo, da bo nad 600 zaupnikov izreklo svoje zaupanje dosedanji naši politiki. — Temu nasproti je bil silno klavern shod dr. Kukovca, na katerem se je krčmar Kūhar iz Markišanec proglasil za števne kandidata, da pomaga z maloštevilnimi liberalnimi prekmurškimi glasovi demokratu dr. Kukovcu do poslaniškega mandata. Pa ne Kūhar ne Rebek — ne bodo rešili dr. Kukovca propada, njemu je zagotovljena politična smrt.

Pucelj-Stiblerjevo najnovejše blato. Tast Pucelj in zet Miloš Stibler sta zapletena v novo afero, ki pa ni lepa, ampak čisto samostojno in mesarsko umazana. G. bivši minister Pucelj ni mašil svojih žepov s protipostavnimi izkupički za nemške vole in jugoslovanske prašiče, ampak se je kot poljedelski minister ukvarjal tudi z nakupom poljedelskih strojev iz Nemčije. Razne nemške tvrdke so morale naši državi preskrbeti poljedelsko orodje ter stroje v skupni vrednosti 2 milijona dinarjev. Od Puceljevega ministrstva v Nemčijo poslani agenti so zahtevali od nemških tvornic za svoje dnevne posle 15 odstotkov provizije. V te agentske posle v boju za nedovoljene provizije so vpleteni g. bivši minister Pucelj, njegov zet Stibler in upokojeni načelnik kmetijskega ministrstva g. Nesič. Sedanje poljedelsko ministrstvo bo izročilo Pucelj-Stiblerjevo strojno afero sodišču. Da, da, naš bivši mesarski minister in njegov zet se pri ministrskem koritu nista umela samo na dobičkanosno živinsko kupčijo, ampak tudi na kupčijo s poljedelskimi stroji — seveda, na občutno državno škodo in masten osebni dobiček, ki je lepo ostal v najožji žlahi.

Dr. Kukovec je pripravljen k vsem koncesijam. «Tabor» od četrta piše: «Pridobitni krogi so v Celju in Mariboru še dne 7. t. m. sklenili zahtevati sporazum med naprednjaki. Čas je še zmiraj. Dr. Kukovec je tam izjavil, da je v slučaju sporazuma celo pripravljen v osebnem oziru k vsaki koncesiji, seveda ne k temu, da bi prenehal s političnim delom. To delo je potrebno, ker če pregledamo uspehe klerikalcev in samostojnih v narodni skupščini, vidimo, da niso še vsega opravili.» — Dr. Kukovec torej izjavlja, da je pripravljen se vsemu odreči, samo v narodno skupščino bi še rad zlezal in to radi tega, ker samostojni in klerikalci niso še vsega storili. Dr. Kukovec zadnji čas piše in govori v nekaki omotici, ker sicer ne bi zaupal papirju budalosti, da mora radi tega v parlament, ker se tamkaj ni vse opravljeno. Ako bi bilo vso parlamentarno delo v naši državi že dovršeno, potem ga sploh ne rabimo več. Dr. Kukovec je predsedel v Beogradu od ujedinjenja sem in on naj pove, kaj je storil in opravil za občni blagor koristnega. Ako sedanje volitve ne bodo dosegle drugega, kot da pomečejo iz zbornice nedelavne in bedasto kričave trote ala dr. Kukovec, potem bodo res veliko dobrega in koristnega opravile. Klečeplaznost dr. Kukovca napram neubogljivim naprednim silam se že gabi mladodemokratom samim, ki so mnenja, naj ga le odžagajo pri teh volitvah, ker se zlepa itak noče umakniti iz politike, v kateri beleži od vstopa v javno življenje pa do danes same — debele blamaže.

Zbor intelektualcev. Poslanec Drogenik je objavil v «Narodu» nečedno razmerje dr. Kukovca do samostojnih. Med drugim smešenjem dr. Kukovčeve častitljivosti objavlja g. Drogenik prizor, ki se je doigral v Beogradu med dr. Kukovcem in klubom samostojnih. Slo je namreč kakor objavlja Drogenik, za prekmurško in druge železnice v Sloveniji. Samostojni so zahtevali, da se zasigura kredit za te železnice iz zunanega posojila, a g. Kukovec je prisopel tedaj v samostojni klub s prošnjo, naj odstopi klub od te zahteve. Samostojni so mu naje odbili prošnjo in tudi njega pozvali, naj se postavi za Prekmurce, a dr. Kukovec je plaho odgovoril, da tega ne more, ker sicer bi ga še pognali iz demokratskega kluba. Ta ravnokar omenjeni očitek je sedaj g. Kukovcu strašno neljub. V «Taboru» bi rad dr. Kukovec nekako prikril celo zadevo s papirnatimi slov. železnicekami in zunanjim posojilom, a mu ne gre, radi tega pa poziva javnost, naj se sestane zbor intelektualcev, ki naj izreče, kaj se sme in ne sme v političnem boju. Ako bi res stopila Kukovec in Drogenik pred neprestranski zbor intelektualcev, potem bi bila oba obsojena, da izgineta iz politike, ker imata oba tolikanj političnih velikih grehov in umazanosti na vesti, da ne spadata niti v volilni boj kam ob albansko mejo, kaj še le v Slovenijo. Dr. Kukovec le še naj potrpi z zborom intelektualcev od 18. marca, ta dan bo zboroval cel slovenski narod, ki bo dr. Kukovcu in Drogeniku ne samo povedal, ampak tudi pokazal, kaj se v politiki sme in ne sme. Demokratsko samostojna žlahi, torej le nekaj tednov potrpljenja še, potem si boste pa na jasnem, česar ne bi bili smeli uganjati v vaši skoz in skoz koritar ski politiki.

Zanimivosti iz Cvena pri Ljutomeru. V pondeljek, dne 8. t. m. se je vršil pri nas shod KZ, katerega so se

skoraj polnoštevilno udeležili pristaši vseh naših organizacij. Naš domačin, poslanec Pušenjak je v skora; dvehurnem govoru temeljito orisal naš politični položaj, razpravljal o najvažnejših gospodarskih vprašanjih ter nam navedel vse dobrote, katere nam je preskrbela Samostojna kmetijska stranka, Izrekla se je zaupnica poslancem Jugoslov. kluba in sklenilo z vsjo v nemo delati za dober izid volitev. Naši demokratski samostojneži ali in samostojni demokrati Sokoli Rajh Joško in Lipše agitirajo za Žerjavovo liberalno delavsko Unijo. Vsak zaveden delavec, kočar in želar, ki pozna ljubezen demokratov do delavskega ljudstva, bo s preziranjem odklonil pristop v organizacijo liberalnih kapitalistov. Ker je Sokol Rajh Joško snedel svojo besedo in dobi občina za lov letno le 2000 K, dočim je imela občina ponudbo za letno 25.000 K, bo občina oškodovana za okrog 150.000 K; Sokol Joško Rajh pa z lovom pridobiva pristaše za liberalno stranko, povrh pa bo svojo hišo vzdignil na «štok» kakor se spodobi za demokratsko samostojnega generala. Naš nadučitelj je strašno vnet za Sokolstvo, liberalno bralno društvo in za širjenje brezvrskih, nemoralnih knjig, za delanje dolgov, katere naj občina plačuje, za šolo in drevesnico se pa malo zmeni. Solske zamude se pri otrocih Sokolov ne pišejo, ker Sokolom ni treba hoditi v šolo. Naj pomisli g. Horvatič, da ni minister prosvete več demokrat in nikdar več ne bo in da so radikalcji še večje gospode «ko je on prestavili ali pa odpustili. Zaslomba «zvestega» prijatelja Joška Rajh mu ne bo nič pomagala, lahko bo osrečeval Črnogorce ali pa Macedonce s svojim «prosvetnim» delom.

Finančnemu odboru predloženi krediti. Vlada zahteva od finančnega odbora, ki pa na svoji zadnji seji ni bil sklepčen, sledeče kredite: Minister za promet bi dobil rad kredit 20 milijonov madžarskih kron za popravilo normalnotirnih lokomotiv. Pokrajinska uprava za Bosno in Hercegovino rabi 909.000 din., državna tiskarna pa za razne nabave 50.000 din. Prometno ministrstvo bi rabilo 30.000.000 madžarskih kron za popravilo normalnotirnih vagonov, 3,5 milijonov čehokron za popravilo normalnotirnih lokomotiv in 246 mil. avstr. kron za popravilo lokomotiv. Direkcija državnih železnic bi imela rada 50 milijonov din., ki jih je porabila za prevoz in 20.607.000 din. za razni material, ki je nujno potreben, da se vzdrži železniški promet. Finančni odbor ni sklepčen, denarja ni in naš promet bo to zimo po južnih krajih popolnoma obtičal kljub temu, da imamo novega prometnega ministra Jankoviča, ki je izdal ob nastopu tako lepo naredbo za povzdigo prometa na državnih železnicah.

Zalostna statistika. Pred vojno je študiral na beograjskem vseučilišču približno 800 dijakov, ki so bili v glavnem preskrbljeni glede prehrane. Danes jih je 8000, od teh pa je 500 takih, ki spijo po raznih drvarnicah in se komaj tekotom treh dni enkrat nasitijo.

Zanemarjene vojaške grobove bi radi letos na spomlad popravili v naši državi. V to svrhu zahteva verski minister od finančnega kredit 100 tisoč dinarjev.

Žena mu je branila nogomet — pa se je ustrelil. V Zagrebu je živel privatni uradnik Ivan Granec, ki se je ukvarjal s športom, predvsem z divjaškim nogometom. Ko se je Granec oženil, mu je pametna žena branila, naj se kot mož ne podi za žogo, ampak svoj prosti čas ubije s čim bolj koristnim, kot je nogomet. Granec je bil strasten nogometač, žena mu je branila ta šport in radi tega sta se skregala in pripravila med seboj. Te dni se je vrnil Granec zopet domov iz nogometa in žena ga je po ženski navadi obsula z jezično točo. Ker ga je žena oštevala, je Granec potegnil revolver in zapretil, da se ustrelji, ako one ne utihne in se ne pomiri. Ko je žena zagledala v moževi roki samokres se je pognala vanj, hotela mu iztrgati orožje. Granec je bil močen človek kot športist in ženi ni uspelo, da mu izpulji samokres. Mož in žena sta se pulila med seboj za revolver, a končno se je ona le zbalala, da bi lahko razjarjeni mož ustrelil še njo in je pobegnila iz strahu v drugo sobo. Ko je bil Granec sam, si je pognal iz jeze kroglo skozi glavo in obležal pri priči mrtev. Bog daj norcem pamet!

Zalostna smrt hrvatskega visokošolca. Te dni se je pognal v jezero v Maksimiru v Zagrebu in utonil pravni absolvent in eksportni akademik Josip Dujlovič iz Bosanske Gradiške. Zapustil je pismo, v katerem je obrazložil vzroke samomora. Dujlovič je 29 let star, med vojno so ga kot politično sumljivega gonili skozi dobo pet let po ječah in zaporih, toraj ni mogel končati svojih študij. Po prevratu so ga izpustili iz zapora, začel je zopet s študijami in živel v največji bedi ter pomanjkanju. Povrh se je še zaljubil, a se kot siromak ni mogel poročiti. Radi pomanjkanja in nesrečne ljubezni si je poiskal 10. t. m. v Maksimirskem jezeru smrt.

Statistika produkcije sladkorne repe in sladkorja v naši državi. Produkcija sladkorne repe v naši državi znaša za lansko leto 26.000 vagonov, ki so dali 3200 vagonov sladkorja, torej le eno polovico od tega, kolikor se porabi pri nas letno sladkorja.

Iz Celja.

Zaupniško zborovanje SKS v Celju. Za dan 10. t. m. je sklicalo tajništvo SKS v Celju sestanek vseh krajevnih organizacij v celjskem in vranskem okraju od 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu je bila določitev kandidata. Gospodje so bili v veliki zadregi, ker je bilo treba 100 podpisov za kandidata, a ob 11. uri je bilo iz obeh okrajev samo 48 ljudi zbranih. Nervozno so se mužali gospod poslanec Drogenik okrog zvestih, ki so še ostali in jadikovali čez kmetstvo trglovlavost in nezavednost. Priporočamo gospodom, da se ob takih prili-

kah spomnijo pregovora: da osel gre samo enkrat na led, jim bo lažje pri sreju.

Celjski demokrat veletrgovec Rud. Stermecki je bil od okrožnega sodišča v Celju kot vzklicnega sodišča zaradi navijanja cen obsojen na 8000 din. denarne kazni in tri tedne zapora.

Uganka iz demokratske stranke. Kdo od liberalnih osebnosti je pod rajno Avstrijo in Jugoslavijo največkrat propadel? Celjski ključavničar in dr. Kukovčev organizator naprednih obrtnikov g. Ivan Rebek.

Sola, učiteljstvo in sokolska himna. Iz Savinjske doline smo dobili o nadučitelju Jožefu Trčku naravnost neverjetne vesti, kako vsiljuje otrokom — sokolsko himno in kako jih zapira, zraven pa pri teh samopasnih in krivičnih zaporih niti ne nadzira, kakor je predpis. Da ne bodo naši ljudje na nejasnem, povdarimo čisto določno, da smatramo sokolaške pesmi kot strankarske in izzivalne. Te pesmi niso nobena državna himna in starši mirno lahko iztrgajo te pesmi iz knjig in pesmaric, ki so jih kupili svojim otrokom. Vse naše zaupnike in krajevne organizacije pa nujno prosimo, naj nas obveščajo o nasilju, ki ga v tem oziru vršijo vročični liberalni učitelji nad katoliško mladino katoliških staršev. — Tajništvo Slov. ljudske stranke v Mariboru.

Iz Ptujja.

Prememba posesti. V zadnjem času se je v Ptujju prodalo nekaj hiš. Hišo na Ljutomerski cesti pri Čehovi gostilni je kupil od g. Gomzija trgovec Kreft, ki bo preložil tja del svoje trgovine. Hišo št. 16 na Ljutomerski cesti so kupili s pripadajočim vrtom od g. Kranjca očetje kapucini iz Celja, ki bodo napravili tudi v Ptujju majhen samostan. Hišo št. 20 na Ljutomerski cesti pa je kupil od g. Krajnca g. trgovec Sviligoj iz Gorice.

Umrl je g. Rober, do'goletni laborant Behrbalkove apoteke, veren mož in član katoliške organizacije. Dne 8. t. m. pa je umrl trgovec g. Hiekl, ki je bil vnet katoličan in velik dobrotnik mestne župne cerkve. Preslikati je dal Marijino kapelico v cerkvi in daroval ob raznih prilikah precejšnje svote za hišo božjo. Mestna župna cerkev izgubiva vedno več dobrotnikov. Naj počiva v miru!

Poselska zveza je priredila v nedeljo, dne 7. t. m. popoldne v dvorani Narodnega doma gledališko predstavo. Dekleta so igrala igro «Goslarica naše ljube Gospe», fantje pa veseloigro «Poštna skrivnost». Obe igri sta bili dobro naučeni in so jo igralci in igralke jako dobro igrali. Gotovo je veselo znamenje za Ptuj, da se delovni sloji tako žrtvujejo in si pritrugajo čas za duševno izobrazbo. Le tako naprej! Kar je poštenih hlapcev in služkinj, vsi v Poselsko zvezo, ki mora postati močna organizacija v našem mestu.

Redukcija uradništva se vrši tudi v Ptujju. Okrajni komisar dr. Forčesin je izstopil iz politične službe in bo vstopil v pisarno dr. Visenjaka. Okrajni tajnik Likar pa je vstopil v pisarno dr. Toneta Gosaka. Država tako imenitno plačuje uradništvo, da vsak, kdor more, zapušča službo. Vodja okrajnega glavarstva g. dr. Pirkmajer je dobil šestmesečni dopust in gre študirat v inozemstvo. Na njegovo mesto pride okrajni glavar dr. Vodopivec iz Ljubljane.

S petjem in orkestrom so nas veselo presenetili. Iz Ptujja nam poročajo: Za božične praznike in na novega leta dan smo imeli priliko poslušati v ptujski nadžupnijski cerkvi petje slovesne maše. Ob tej priliki je nastopilo Slov. pevsko društvo ob spremljevanju orkestra. Naravnost dovršeno sta pela svoje točke solista g. Fras in Drago Zupančič. Pri orkestru so sodelovali mladi goslači iz ptujске Glasbene Matice. Dirigentu g. Fras, ki je vodil zbor, Slov. pevskemu društvu, vsem gg. ki so sodelovali pri orkestru, smo Ptujčani hvaležni za nastop in pričakujemo, da bomo imeli v kratkem zopet priliko se radovati in občudovati naše ptujске cerkvene pevce in goslače.

Iz Maribora.

«Taboriti» strašijo z vojno. «Mariborska tiskarna» je včeraj na svoja vrata nabila lepake v slovenskem in nemškem jeziku, na katerih objavlja občinstvu «senzacionalno» vest, da je Madžarska proti Jugoslaviji mobilizirala, da ima pod orožjem 1 milijon mož, da se je zvezala zoper našo državo ne samo s Črnogorci, Albanci in frankovci, marveč celo s samim Mussolinijem, črnim vodjem črnih fašistov. Ljudje, ki so to čitali, so zabavljali. Nekateri z bolj slabimi živci so se res začeli bati vojne, drugi pa so se srdili nad brezvestnimi časnikarji «Mariborske tiskarne», ki s takimi sredstvi agitirajo za «Tabor» in «Marburger Zeitung». Čudimo se, da je policija dopustila, da se občinstvo nadleguje in vznemirja s takšnimi vestmi in s takšnim načinom njihovega širjenja. Ako je naša država v istini v nevarnosti, je stvar vlade, da o tem obvesti državljane, ne pa stvar demokratske politične in časniške gospode. Gospodje demokrati imajo pri vsakem svojem koraku in vsakem početju pred očmi samo svoje strankarske cilje. Ko jih je Pašič brenil iz vlade, poskušajo na vse načine in z vsemi sredstvi, da bi radikalski vladi omajali stališče in zopet zlezli v neko širšo vlado. Zato pa demokratski listi, počeni od beogradskih do bitoljskih in mariborskih, sedaj razširjajo najrazburljivije vesti o oboroževanju Turške, Madžarske itd. Mariborski «Tabor» si je v svojem velikem patriotizmu celo naročil posebnega poročevalca v Budimpešti, da mu poroča o vojnih pripravah Madžarske zoper našo državo, in Madžarska, čeprav že do zob oborožena, je v svoji dobrotljivosti dopustila, da se takšne vesti iz Mad-

žarske po pošti pošiljajo v Jugoslavijo in da tako pridejo na lepake «Mariborske tiskarne» in v «Tabor.»

«Taborov» dopisnik Karlist. Včeraj sta zagnala «Tabor» in «Marburgarica» čifutsko umazano reklamo, da so ju lažje razprodali. Vzemirljivje vesti o madžarskih vojnih pripravah proti Jugoslaviji je napisal nek karlist, saj «Tabor» sam piše: «Zanimiva je epizoda, ki se je ob priliki povratka Karla odigrala na kolo-dvoru v Györu. Karl je stal s kraljico pred svojim vagonom, poleg njega general Lehar, polkovnik Ostenburg in od hrvaških emigrantov generalštabni podpolkovnik Duič, kapetan Petričević, kapetan Metzger in pisatelj teh vrstic.» Pisatelj madžarskih vojnih priprav je torej stal poleg Karla, torej mu je bil gotovo prijatelj in oboževatelj. Za «Tabor» je škandal, da sprejema poročila od Karlistov.

Okrajni zbor zaupnikov SLS za sodni okraj Maribor levi breg je zboroval 11. januarja v Mariboru. O političnem položaju je poročal narodni poslanec g. dr. Hohnjec, o pripravah za volitve poslanec Zebot. Izvolil se je nov odbor okrajne organizacije SLS. Za predsednika je bil izbran ugleden veleposestnik g. Alojzij Supanič iz Jarenine, za podpredsednika g. dr. Leskovar, za blagajnika g. Galunder, za tajnika župan g. Fluher. Na predlog g. Supaniča so zaupniki zbrali za volilni sklad nad 1600 K.

Država kupila mačka v vreči. Te dni si je posebna strokovna državna komisija ogledala Kokošinekove hiše, katere je pomagal državni uradnik Graselli kupiti za oblastne urade. Po natančnem ogledovanju je komisija ugotovila, da Kokošinekove hiše niso sposobne za oblastne urade in se ne dajo preurediti v pisarne. Menda bo sedaj Graselli hiše prodal naprej.

† Blagi materi v spomin. Danes zjutraj je zatisnila za vedno svoje oči blaga, skrbna, vsega spoštovanja in ljubezni vredna mati, gospa Barbara Pohar. Vzgojila je za cerkev in državo več vzorno odgojenih otrok, ki so že vsi za življenje preskrbljeni in ki bodo blagi svoji materi ohranili trajno nezabni spomin. Blagopokojna je bila od vseh, ki so jo poznali, spoštovana in čislana. Počivaj mirno, blaga mati! Pogreb rajne se bo vršil v nedeljo popoldne iz mrtvašnice v Studencih na tamošnje pokopališče. Žalujoči obitelji Pohar naše odkrito sožalje!

Izobraževalni tečaj JSZ v Mariboru se je pričel v pondeljek ter traja do konca tega tedna. Tečaj se vrši v dvorani Lekarniška ulica. Pričetek vsak večer točno ob 8. uri. Nocoj v petek predava g. prof. Bogovič, sklepno predavanje pa je prevzel g. prof. dr. Medved. Vabi se k obilni udeležbi.

Društvo katoliških pomočnikov je uprizorilo zadnjo nedeljo igro «Lovski tat» s prav dobrim uspehom. Posebno dobro so se uživali v svoje vloge Hrast, Cilka in Oset. Nekatero scene so bile res tako dobro izpeljane, da bi lahko bili z njimi zadovoljni tudi poklicni igralci. Jako dobro so bila zadnja tri dejanja, posebno konec, kjer se je tudi Tratnik dobro uveljavil. V splošnem

pa gre priznanje vsem, kajti vsak je bil na svojem mestu, svojo nalogo dobro rešil in tako pripomogel k izbornemu uspehu. Le žal, da je bil obisk bolj slab, bati se je bilo, da bi to vzelo igralcem veselje, pa jim ni, in s tem so naši diletanti zopet veliko pokazali. Želeti bi bilo, ne samo, da se ta lepa igra ponovi, ampak tudi, da se naši mladi igralci večkrat pokažejo na odru.

Vojnim obveznikom pošilja mestni magistrat sledeči razglas: Da zamore imeti mestni magistrat natančno evidenco vseh vojnih obveznikov, torej tudi onih, kateri dozdej še niso odslužili svojega roka v kadru, se pozivljajo vsi v letu 1904 in 1905 rojeni ter v mestu Maribor bivajoči vojni obvezniki, da se imajo tozadevno zglasiti od 15. do 20. t. m. od 8. do 14. ure v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 5-1. One mladence, kateri ne stanujejo pri svojih starših v Mariboru, so dolžni prijaviti njih starši. Vsak vojaški obveznik mora pri zglastitvi navesti sledeče podatke: Rojstno leto, ime in priimek (ime očetovo), poklic, stalno bivališče (kraj, ulica, hišna številka) ter imeti seboj krstni in domovinski list. Kdor bi se pravočasno ne zglasil, bo brezpogojno kaznovan v smislu čl. 85 zakona o ustrojstvu vojske z globo 100 do 300 dinarjev, odnosno z zaporom do 30 dni. Župan: Grčar s. r.

Policijska ura za ples se ne podaljša. Policijski komisariat nas naproša za objavo, da v bodoče v svrhu plesnih zabav in drugih prireditev v gostilnah ne bo pod nobenim pogojem dovoljeval podaljšanja policijske ure preko ene ure po polnoči. Prošnja gostilničarjev za podaljšanje policijske ure preko ene ure po polnoči se pod nobenim pogojem ne bo ugodilo. Kerševan, polic. nadsvetnik.

Proslava nemškega Silvestra v Kamnici pri Mariboru. V «Taboru» št. 5 je priobčil zloglasni Pečar dopis, v katerem se je obregnil ob kamniško požarno brambo, ozir. njenega načelnika, češ, da je govoril na Silvestrov večer proti državi. Kakor se nam poroča, iz čisto verodostojnega vira, je gospod načelnik glede protidržavnega govora na Silvestrov večer povsem nedolžen. V svojem govoru je govoril g. načelnik proti ljudem, katerim pripada tudi «Taborov» dopisnik Pečar, ki so kar preko noči skočili raz nemškega šimelna in se vsedli na demokratskega dolgouhca a ne proti državi. Omenimo še, da je paznik Marko prireditev požarne brambe namenoma motil z medklicem: «Halt's Maul!», kar je tudi pospešilo zaključitev slavja. Toliko danes v pojasnilo na Pečarjev čisto neosnovani napad v «Taboru».

Važna plenarna seja MGA. V pondeljek, 15. t. m., ob 20. uri, se vrši v pisarni Mar-Stan zelo važna plenarna seja, h kateri so vabljeni poleg gg. odbornikov, namestnikov in nadzornikov tudi vsi člani načelstva dosedaj konstituiranih odsekov. Dnevni red: Poslovni načrt Mariborske Gradbene akcije.

I. Jugoslovenska gradbena banka v Mariboru. Ne samo v celi Sloveniji, ampak v celi državi sploh nimamo izmed toliko denarnih zavodov niti enega, ki bi se pečal izrecno z investicijami, oziroma krediti za gradbe stanovanj in obratnih lokalov. Ta nedostatek se silno občuti posebno sedaj ob splošnem pomanjkanju denarja. Tako mora počivati mnogo lepih načrtov, ne le samo v manj imovitih krogih, nego tudi v takih, ki razpolagajo sicer s premoženjem, nimajo pa zadostne gotovine za gradbene investicije. Ako taki interesenti sploh dobe kredit, oziroma posojilo, morajo plačati težke obresti in ne dobe denarja na enkrat v zaželenem znesku. Specijelno v Mariboru v tem času ni dobiti večjega kredita niti za nujne, obrestonosne kupčije, kaj šele za gradbene investicije. Zato je umevno, da tudi iz drugih razlogov izvirajoča gradbena pasivnost v Mariboru trpi še bolj kot po drugih mestih. Umevno torej, da je bil na ustanovnem obnem zboru društva Mariborska Gradbena akcija od društvenega tajnika Pirca

Konjske opreme po ●●●●●●●●●●
ceni na prodaj. Stroj za žaganje
drv, 6 HP, takoj na prodaj. —
Aleksandrova cesta. 1-2 26

Pridnega učenca
poštenih staršev sprejme takoj
trgovina V. Krisper, Rogatec.
25

Proda se po niski ceni,
novozidana hiša
s tremi sobami, kuhinjo in
šrambo, s prostorom za vrt in
dvorišče blizu kolodvora Brežice
Kupec ima stanovanje takoj na
razpolago. Po želji kupca pro-
čam tudi nekaj njive zraven
hiše. Hiša je pripravna tudi za
obrt. Poizve se pri Jožefu Zorko
v Brezini 28, Brežice. 23

Ovčja volna za cdaje in
matrace se
dobi: Valenti, Slovenska ul.16/1
21

Iščemo

za naš odpremiški posel
takoj kvalificiranega carin-
skega posredovalca. Gos-
podje, ki so v taki stroki
popolnoma izvežbani in
delavoljni, naj izvolijo svojo
obširno ponudbo poslati v
Novi Sad, poštni predal 119.
2-3 16

priporočeni predlog na ustanovitev samostojne gradbene banke z veseljem sprejet. Kakor čujemo, se ta načrt že uresničuje s pripravljanim delom, ki bo v kratkem zaključeno. Z banko vred se ustanovljajo tudi specialna gradbena podjetja, katera so zmožna takoj pričeti z delom in sicer ne le novih zgradb zunaj mesta, nego tudi nazidav nadstropij ter prezidav kleti in dvorišč v mestu za obratne lokale, kar je posebno važno sedaj, ko hišni posestniki zahtevajo za priprost lokal naravnost oduške cene po 15.000 K mesečno. Načrt se zasnjuje na podlagi akcijskih družb in sicer s tako kombinacijo, ki bo omogočala soudeležbo tudi manj imovitim, katerim se nudi prilika, da že v kratkem času pridejo do lastnih domov, ali vsaj lastnih stanovanj v prezidanih hišah. Ta projekt bo omogočil tudi marsikom iz zunanjih krajev naselitev v Maribor, kar do sedaj ni bilo lahko izvedljivo in se je omejevalo le na nakup in sicer drag nakup že obstoječih hiš. Projektirana banka ima namen se združiti tudi z vsemi v Sloveniji, pa tudi na Hrvaškem obstoječimi gradbenimi združenji ali delniškimi družbami. Ker se bodo torej v celotni ta načrt sprejemali tudi zunanji interesenti, se v splošnem interesu priporoča, da se vsi, ki se za ta načrt zanimajo, že sedaj priglajajo ali društvu Mariborska Gradbena akcija ali pa vodstvu Mar-Stana v Mariboru.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

12

Strahotno je bilo! Gospa Hall, ki je stala z odprtimi usti in otrpla od groze, je zakričala, planila po stopnicah v vežo in v k hišnim vratom. In vse je drlo za njo —

Prepričani so bili, da bodo videli rane, brazgotine, spačen obraz, sploh nekaj vidnega, četudi groznega, — toda videli niso — nič. Klobuk, povoji, brke so priletele v vežo in ljudje so se jim plašno umikali. In drug čez drugega so se rinili in tlačili k vratom. Kajti človek, ki je stal gori na stopnicah in vpil nerazumljive besede, je bil vidna, z rokami krileča postava vse gori do vratu. In vi-še — ni bilo ničesar več —

Vaščani zunaj na cesti so čuli krik in so videli, kako so vrelj ljudje čez glavo in vrat iz »Poštnega voza.« Videli so, da je gospa Hall padla in da je Teddy Henfrey še v pravem trenutku skočil v stran, da ni padel čez njo, in čuli so strašno kričanje deklino, ki je stopila iz kuhinje in videla brezglavega tučca v veži. In nato je vse utihnilo.

In vse je letelo k »Poštnemu vozu« —, slaščičar, lastnik cirkusa in njegovi pomočniki, dečki in deklice, vaški fantalini, dekleta, dostojanstveni starini — vse je drlo h gostilni. V neverjetno kratkem času je vrvela in hrumela množica kakih 40 ljudi pred Hallovo hišo, popraševali so in vzklikali in ugibali. Vsak je hotel največ vedeti in povedati in vse skupaj je bil pravi Babel. Par ljudi se je gnetlo krog gospe Hall, ki je nezavestna obležala. Nekdo je na ves glas pripovedoval, kaj je videl na lastne oči v veži.

»Nima glave! Povem vam, da je nima! — Brez šale!« — »Neumnost. Mož je slepar!« — »Pometal je obleko raz sebe in —«

Nekdo drug je pripovedoval, kaj je doživela Millie. »Stal je v veži —. Millie je zavpila za njegovim hrbtom, — obrnil se je —. Zbežala je v kuhinjo, on pa sa njo —. Ni bilo deset minut, pa se je vrnil. Nož je imel v rokah in hleb kruha. Nekaj časa je stal, — strahotno ga je bilo videti, brez glave, — pa je odšel po stopnicah. — Rečem vam, glave nima —!« (Dalje sledi.)

BIERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom prebridke izgube naše nepozabne mamice oz. tašče i. t. d., kakor za nepričakovano veliko udeležbo pri pogrebu, se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo.

Rodbine Minařik, dr. Kramberger in Viher.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manu-fakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

Izdaja konzorcij «Straže».

Brez posebnega obvestila.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Naša predobra mama, gospa

Barbara Pohar

je danes, 12. t. m., ob 4. uri zjutraj previde-na s sv. zakramenti za umirajoče v 62. letu mirno v Gospodu zaspala.

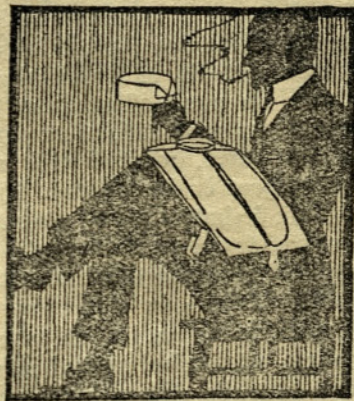
Pogreb predrage pokojnice se vrši v nedeljo, 14. t. m. popoldne, ob 4. uri iz mrtvašnice v Studencih na tamošnje pokopališče. Sv. maša zaдушnica bo v pondeljek, ob 7. uri zjutraj, pri Sv. Jožefu v Studencih.

Studenci-Maribor, dne 12. januarja 1923.
Žalujoči o'rci.

Največja mariborska
parna pralnica

„IDEAL“

Centrala:
Frankopanova 9.
Sprejemnica:
Vetrinjska ul. 12.

Kostanjev les

deske in tesani les kupuje po ugodnih cenah ter
prosi pismene ponudbe 1-3 28

ERNEST MARINC, Celje, Kopna ul. 2